

La persistència de la tuberculosi bovina

09/2011 - Ciència Animal. La tuberculosi bovina és una malaltia crònica que afecta les vaques, però que també pot afectar els humans. Les campanyes de control d'aquesta malaltia que s'han estat duent a terme des de 1956 no han aconseguit eradicar-la i han quedat estancades en un romanent d'aproximadament un 1%. Investigadors de la UAB han estudiat l'èxit d'aquestes campanyes a tot el territori de l'estat i han conclòs que el patró d'eliminació de la malaltia no ha estat homogeni en el territori, sinó que hi ha zones en què la taxa d'eliminació ha estat més gran que en altres.

Mycobacterium tuberculosis

La tuberculosi bovina és una malaltia crònica causada per bacteris incloses en el complex *Mycobacterium tuberculosis* (principalment *Mycobacterium bovis*). Com que aquest bacteri pot afectar les persones (es tracta d'una zoonosi) i degut a les pèrdues econòmiques que genera en les explotacions, s'han estat implementant, des de fa anys, diferents programes de control amb l'objectiu d'eradicar la tuberculosi bovina de les explotacions.

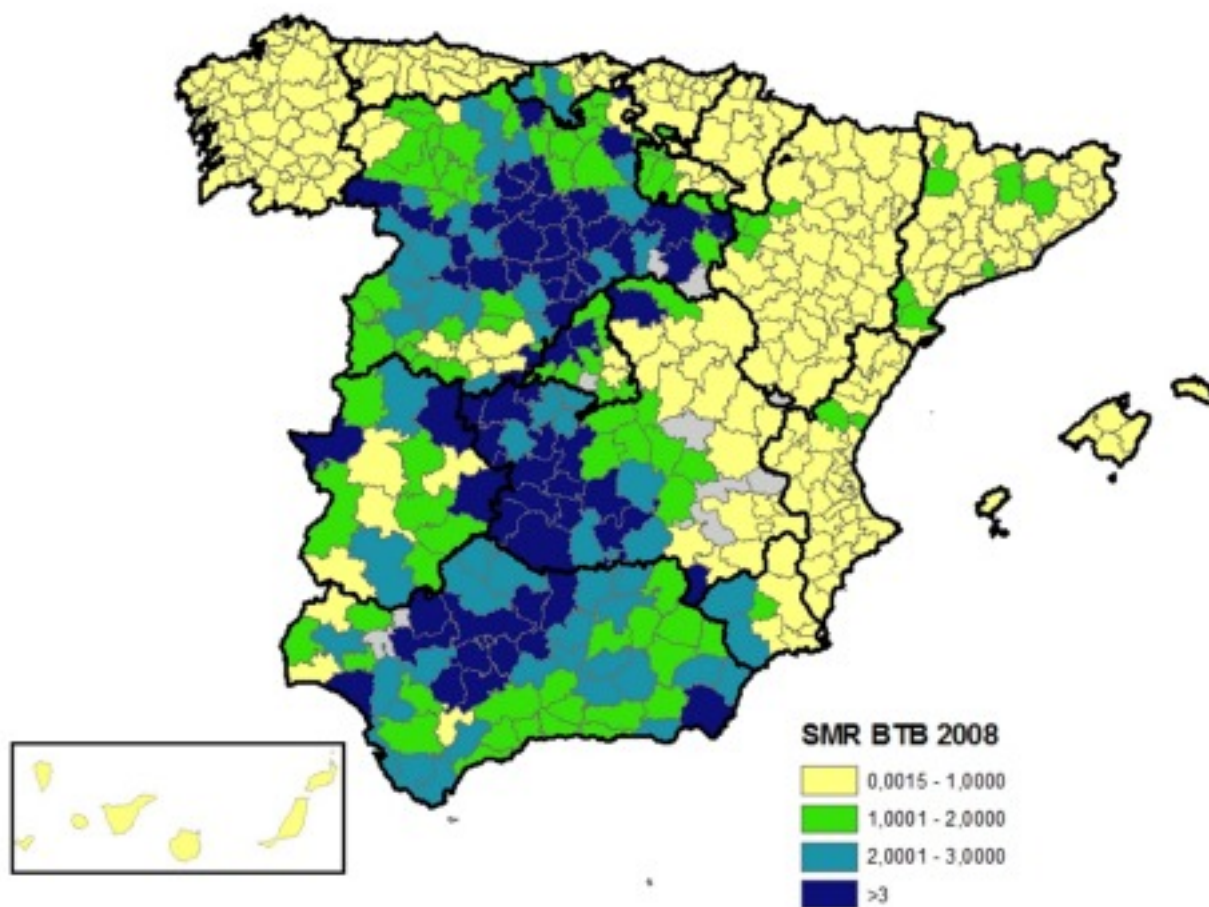
A Espanya, les primeres accions de control de la malaltia es van iniciar entre 1956 i 1964 mitjançant el sacrifici d'animals positius. No obstant això, aquestes campanyes no van tenir gran èxit a causa de la manca de compensació econòmica i l'alt cost que suposava per als ramaders el sacrifici d'animals positius. El 1965, gràcies a un major suport econòmic, les campanyes de control van començar a progressar.

Al principi, aquestes campanyes es van centrar en el boví de llet, i no va ser fins al 1986, moment en què Espanya es va incorporar a la Unió Europea, que el programa de control es va començar a aplicar també en el bestiar de carn. El 1993 es van aconseguir aplicar els programes de control de tuberculosi bovina a la totalitat del boví de llet i de carn, cosa que va permetre reduir considerablement el percentatge de ramats positius. Malgrat aquests avenços, la tuberculosi bovina no s'ha aconseguit eradicar i en els últims anys s'ha estancat entre el 1,6 i el 1,8% de ramats positius.

L'objectiu d'aquest estudi ha estat explorar la variabilitat geogràfica del risc d'infecció de la tuberculosi bovina i el patró d'eliminació de la malaltia. Per això s'han analitzat les dades, a nivell de comarca, facilitats pel Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí (MARM) des del 2006 al 2009.

Els resultats de les anàlisis han mostrat que el patró d'eliminació de la malaltia no ha estat homogeni en el territori i hi ha zones en què la taxa d'eliminació ha estat major que en altres. El risc que una granja estigui infectada, mantingui la infecció o bé s'infecti recentment, ha estat menor en les comarques del nord i de Balears i Canàries en comparació a la resta del país. En algunes comarques, el risc d'infecció s'ha mantingut alt al llarg del temps, mentre que en altres el risc ha estat alt només en un any determinat.

Els factors relacionats amb aquesta variabilitat de moment no s'han estudiat en detall, si bé, la presència de zones en les quals el risc és alt un any determinat possiblement es relacioni més amb canvis puntuals en aquesta comarca, com per exemple, canvis en el protocol de proves diagnòstiques o personal que fa les proves, mentre que la presència de zones amb risc alt en diferents anys estigui originada per la presència de factors que actuen de manera regular a la comarca, com per exemple, presència de reservoris silvestres, característiques dels ramats o moviments d'animals.

Risc relatiu de presència de ramats positius per comarca el 2008.

Alberto Allepuz

Departament de Sanitat i d'Anatomia Animals

Àrea de Sanitat Animal

"Analysis of the spatial variation of Bovine tuberculosis disease risk in Spain (2006-2009)". Allepuz A, Casal J, Napp S, Saez M, Alba A, Vilar M, Domingo M, González MA, Duran-Ferrer M, Vicente J, Alvarez J, Muñoz M, Saez JL. . Prev Vet Med. 2011 Jun 1;100(1):44-52. Epub 2011 Mar 22. PubMed PMID: 21429605.